

Legehuset HulaHop – Den styrkede pædagogiske læreplan:

Her i Legehuset HulaHop er vi kendetegnet som værende ”Det lille sted med det store nærvær”. Når vi dykker ned i den styrkede pædagogiske læreplan, og skal forholde os til det fælles pædagogiske grundlag samt de 6 læreplans temaer, så er vi enige om, at det pædagogiske personale har et bærende ansvar. Forældrene har ansvaret overfor barnets udvikling i tæt samarbejde med personalet. Bestyrelsen i Legehuset HulaHop er også en vigtig del af hverdagen hos os. De er med skabere for den overordnede hverdag, de har arbejdsgiverkompetencen overfor personalet.

Vi tænker alle børn har krav på at være i børnefællesskaber som skaber læring, dannelse, udvikling og trivsel. Vi mener, børnene hos os har et pædagogisk personale som interagerer, handler, laver pædagogiske læringsmiljøer, observerer og evaluerer i en dynamisk hverdag, både på gulvet samt til møder. Personalet er velvidende om, hvor man kan hente hjælp, sparring og vejledning, hvis behovet er der, og at personalet ved at den pædagogiske leder er ansvarlig for at dette lykkes i hverdagen. Vores hverdag tager udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan, samt de 6 kompetencer som Syddjurs Kommune anvender.

Vi vil her beskrive, hvad vi tænker om de enkelte pædagogiske grundlags elementer, og eks på hvordan vi arbejder med dem. Derudover vil vi beskrive, hvordan vi tænker de 6 læreplans temaer ind i vores hverdag, og i perioderne med faste emner. Ved hvert nyt emne, vil vi beskrive emnet i en SMITTE-model, hvor vi beskriver tankerne bag emnet, konkretiserer emnet til de forskellige aldersgrupper og interesser, overvejelserne undervejs og efterfølgende lave en endelig evaluering. Dette arbejdsblad inkl. evalueringerne bliver lavet i fællesskab på p-møder; før, undervejs og efter et emne. Denne SMITTE kommer til at ligge offentligt på hjemmesiden efter hvert emne.

Det fælles pædagogiske grundlag er en del af vores hverdag, vi tænker det som værende vores grundlæggende værdier, vores måde at tænke på, vores pædagogiske holdning og vores fundament for det sunde og rige børneliv. De centrale elementer skal være kendetegnende for den fælles forståelse og tilgang til barnet og dets udgangspunkt, så der kan arbejdes med barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi har det **barnesyn**, at det at være barn - har en værdi i sig selv. Børnene har ret til at være forskellige og udvikle sig i forskellige tempi. Alle børn har egne kompetencer og vi voksne skal hver dag forholde os til det enkeltes barns udgangspunkt og understøtte ud fra dette. Vi støtter barnet ud fra nærmeste udviklings zone, og vi inddrager forældrene heri. Vi støtter bl.a. børnene i, hvem de er og hvilke kvaliteter de har - for at styrke selvværdet, og vi skaber rammerne for det enkeltes barns udvikling. Vi tænker alle børn har brug for en ven. En relation – eller flere – som skaber positiv opmærksomhed, så barnet oplever at lykkes. Vi italesætter barnets hensigter og udtryk verbalt, og skaber på den måde bro mellem barnet og relationen. Derudover understøtter vi barnets selvværd og mod på at forsøge ved bl.a. at vise vejen, opmuntrer samt roser, sprogligt understøtte konteksten og ved fx at fortælle, at det kan lykkes når man forsøger.

Barn på 1,3år humper på numsen hen mod ruchebanen – hun søger øjenkontakt med en voksen. Den voksne går hen og støtter hendes kravl op ad trappen. Den voksne er i øjenhøjde og understøtter med ord. Fx: kom du bare, nu skal jeg hjælpe dig. Barnet viser glæde da det lykkes på toppen af ruchebanen. Hendes begejstring bliver italesat af den voksne, som også smiler. Barnet bliver guidet til at vende sig om på maven og rucher ned. Da hun er nede klapper hun i hænderne og smiler. Den voksne anerkender med smil retur.

Vi tænker, at barnet har en medbestemmende rolle for dagen, og vi justerer aktiviteten undervejs så alle kan deltage. I hverdagen har vi en struktur som børnene deltager i, vi fornemmer at børnene trives med struktur, da det skaber forudsigelighed og tryghed for det enkelte barn, men undervejs er barnet med til at skabe noget af dagen for sig selv, det kan eks. være under den frie leg. Det pædagogiske personale hos os er nærværende, aktive, ansvarlige og engagerede i hverdagen med barnet. Vi er opmærksomme og taler sammen om børnene, for at skabe de bedste betingelser for barnet og dets udvikling, dannelse, læring og trivsel. De voksne er bevidste om spejling og vigtigheden heri samt, hvordan man interagerer med barnet og dermed har en forståelse for at barnet har sit eget udgangspunkt, og vi skal derfor udvise tålmodighed og følge barnets initiativ.

Til samling i både vuggestue og børnehave:
Rammer og struktur skabes af de voksne-det er deres ansvar. Børnene har medbestemmelse i indholdet; eks sange, lege, sanglege, ting børnene kan vise frem mm.

Det at følge barnets initiativ er en metode som bl.a. styrker deres egen personlige **dannelse og børneperspektiv**. Vi tænker, alle børn har brug for at føle sig set, hørt og forstået, at den voksne kender barnet og dermed kan understøtte det, samt hjælpe det til næste udviklingstrin. I legehuset HulaHop har vi en opmærksomhed på, at alle børn har ret til at lege, derfor er vores hus indrettet til leg, hvor legesagerne er i børnehøjde, der er mulighed for fordybelse i kreative processer samt bevægelse indenfor. Alle rum som børnene er i, har en funktion som børnene kender eller som visuelt kan gennemskues, så de ser hvad rummet kan bruges til. Rummene er inddelt i rum, så det er tydeligt hvad man kan lege med, der er inspiration på væggene og legesagerne står klar til leg. Legepladsen udenfor er ligeså. Vi tænker barnet har forskellige kompetencer og forskellige interesser, og derfor skal rummene løbende kunne ændres. Vi har meget gulvplads og vi har mulighed for at ændre rummenes udgangspunkter, så det passer til barnet/legen/børnegruppen. Vi dekorerer væggene med personlige kreative sysler, for at skabe sammenhæng mellem aktivitet og barn, samtidig får barnet en fornemmelse for at være en del af huset via sine kreative udtryk.

Vi er bevidste omkring barnet som aktiv medspiller i hverdagen, og at barnet får stimuleret sanserne når vi har aktiviteter eller fri leg. Indholdet i aktiviteterne skal være meningsfyldt og lærerigt, sjovt med plads til alle. Det skal udfordre barnet, og barnet skal opleve voksne, som vil være med til at dykke ind i fantasien, og skabe de bedste betingelser i konteksten. Vi giver barnet plads til at se tingene an, vi motiverer det, og vi inkluderer med det udgangspunkt barnet viser. Vi arbejder på, hvordan barnet omgås andre, hvordan det siger til/fra, hvordan det er en god ven, hvordan det aflæser følelserne og får skabt en empatisk følelse for hinanden.

På tur med børnehaven:

Ned til vandhullet med net og spande for at finde haletudse æg. Børnene har forinden fået af vide hvor turen går hen, hvad vi skal bruge i redskaber mm. Dernede er børnene inddelt i mindre grupper, og alle får mulighed for at forsøge sig på at fiske nogle æg op. Det lykkes i fællesskab af finde nogle, de tages med retur til HulaHop. Her bliver æggene sat i nyt akvarie, børnene får vist på billede "livet som en haletudse og dets udvikling". Alle passer og er nysgerrig på dens udvikling over lang tid. Børnene er med til at sætte dem fri i samme vandhul, da de har udviklet sig til frøer.

For os har **legen** en stor værdi i sig selv. Det pædagogiske personale arbejder både med planlagte og målrettede aktiviteter, vi arbejder med emner hen over året, som bliver beskrevet i en SMITTE-model. Det er en stor værdi for os at den frie leg fylder så meget som muligt, hvor børnene selv vælger legetøj og legegrupper, vi er selvfølgelig obs på at nogle børn har brug for hjælp til at komme ind i legefællesskaber. Legen tænker vi, som værende en væsentlig del af børnefællesskabet.

De voksne tilgodeser, at nogle børn fx har brug for afgrænsning i legen, fx med afskærmning for at bevare legen.

Legen er medskabende for et rigt socialt børneliv og til barnets personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. evne til at tænke kreativt, at udvikle positive sociale kompetencer, samt til at få en grundlæggende fornemmelse af sig selv. Det pædagogiske personale er ofte talerør i legen og vi er opmærksomme på det enkelte barn i legen, dets rolle, dets udviklingsmuligheder og at understøtte legen inden/undervejs og få legen afsluttet på en positiv måde. Det legen understøtter socialt er blandt andet; Læringen i hvordan man er sammen med andre, hvordan man siger til og fra i leg, hvordan man kommer ind i en leg, hvordan man opsøger nye venskaber. Legen skal være sjov, spændende og vi voksne skal give tid til leg. Vi er opmærksomme på de børn som har brug for særlig støtte i legen, så vi kan være foran/ved siden ad/bagved - for at fremme legens karakter og barnets udvikling. Vi er opmærksomme på at lege, ikke bliver grænseoverskridende, og er i tæt dialog med resten af personalet samt forældrene. Vi reflekterer over barnets udvikling i legen i et dynamisk samspil med hele personalegruppen.

Når barnet erfarer og sanser, så tænker vi det lager sig som **læring**. Vi tænker barnets udvikling som værende i en dynamisk proces, hvor læring går hånd i hånd med hverdagens processer, leg, samt barnets måde at tilegne sig læringen på. Læring tænker vi foregår overalt; sociale spilleregler, omgangstoner, relationer, motorik og bevægelse, automatisering mm. Vi har en formodning om, at når miljøet omkring barnet er trygt, legende, inspirerende og de voksne tager udgangspunkt i barnets zone for nærmeste udvikling, så tager barnet læringen positivt til sig. Læring skal være meningsfuld og udfordrende, så aktiviteten tilpasses det enkelte barn. Vi kan se børn lærer af børn og at børn lærer af nærværende inspirerende og engagerede voksne. Læring har en værdi i sig selv og læring tager tid, er individuelt og barnet har forskellige forudsætninger og forskellige udgangspunkter. Det er os som pædagogisk personale som skal kende barnets metode til læring og det er os som er rollemodellerne. Personalet iagttager, aflæser og tilpasser sig i aktiviteten, og vi vurderer hvornår det er tid til at gå foran, bagved og ved siden af. Vi tænker også læring som noget man gerne må italesættes overfor børnene. F.eks.: "Det er ok at vi øver os, vi kan øve os sammen" eller hvis noget er svært/nemt sætter den voksne ord på oplevelsen for at styrke processen i en positiv retning.

Vi laver en motorikbane, barnet synes at det er svært og er ved at give op. Den voksne guider og sætter ord på frustrationen og guider sprogligt: "jeg kan se det er svært for dig, nu skal jeg hjælpe, prøv at sætte foden her..." Den voksne går foran og viser hvordan barnet skal gøre. Barnet forsøger med den voksne i hånden, lidt efter forsøger det selv-på sigt kan barnet selv.

I Legehuset HulaHop tænker vi, at alle børn skal have en grundlæggende følelse af at høre til, at være en del af noget større, at være en del af et **børnefællesskab**, at være inkluderet, at være sammen med vennerne. Børnene har forskellige opfattelser af relations dannelse; at være en ven, at man kan være uvenner eller at kunne sætte sig i den andens sted. Det pædagogiske personale har en viden om, at alle børnene er i et fællesskab. Nogle børn fornemmer fællesskabet som en styrke og andre skal arbejde på det stærke positive fællesskab, men alle børn er en del af børnefællesskabet, hvor personalet i hverdagen sikrer, at det enkelte barn fornemmer, at man er en værdi både for sig selv og overfor andre. Det er vores opfattelse at forældrene støtter op om et sundt børnefællesskab i hverdagen via deres indbyrdes engagement, de ved de har et medansvar. Hvis personalet oplever noget der er afvigende, sætter vi ord på, og forsøger at skabe en bro mellem forståelsen for vigtigheden af et børnefællesskab og barnets udgangspunkt. I hverdagen skaber personalet rammer og struktur, vi skaber voksenstyrede børnefællesskaber for at fremme relationerne, vi skaber forebyggende relations arbejde, herudover kender vi vigtigheden af et sundt og stærkt voksenfællesskab – vi er rollemodeller for et godt samarbejde. I hverdagen omtaler vi børnene som værende venner. Begrebet "ven" er en stor del af sprogbrugen både i vuggestue og børnehave. Vi ved betydningen og vigtigheden af at "ord skaber virkelighed", og hvis man bliver omtalt som en ven, så er man det, eller kan blive det med tiden.

Ofte skaber vi fællesskaber hvor forældrenes deltagelse har indflydelse på barnets oplevelse. Det kommer både til udtryk i hverdagen ved aflevering/afhentning af barnet, samt ved sociale arrangementer og arbejdsdage. Vi kan se at forældrenes kemi og interesse for hinanden smitter af på børnene på kryds og tværs af aldre, køn, kultur og interesse for en aktivitet.

Turdag i børnehaven som tirsdagen: Fællesskab – et stort et, de ældste hjælper med at passe på de yngste, og tager ejerskab for dette. De afstemmer hinandens tempi, samtaler, emnet er inddraget i turen og opdeling i mindre grupper når vi ankommer-tid til alles bidrag.
Fællesskab i vuggestuen: børnene bliver inddraget i kreative processer som fx handler om det emne som er på spil. Gruppen er samlet som en enhed, der ventes på tur, fornemmer hinandens engagement, udstilling senere så børn og forældre kan samtale bl.a. om fællesskabet i denne proces. Personalet er nærværende og engageret.

I legehuset HulaHop er vi også optaget af det **pædagogiske læringsmiljø**. Det pædagogiske personale arbejder ud fra at alle børn lærer forskelligt, har forskellige personligheder og interesser, har forskellige udgangspunkter og at alt læring er individuelt. Her hos os er der pædagogiske læringsmiljøer i løbet af dagen. Der er vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, daglige rutiner, leg og børneinitierede aktiviteter. Personalet har en opmærksomhed på det enkelte barn i disse forskellige arenaer. Nogle børn har brug for megen voksen kontakt og støtte, andre har knapt så megen – derfor gør personalet meget ud af at observere og være aktive deltagere i interaktionen med barnet/gruppen. Vi tænker læringsmiljøerne konstant er i bevægelse både ved; modtagelse af børnene om morgenen, ved dialog og bevægelse, til formiddagsmad og samling, ved den frie leg, ved samspillet rundt om frokosten og eftermiddagen, ved ture og fødselsdage, ved arrangementer med forældrene, ved sove situationen og ved en generelle hverdags

struktur. Strukturen er et af vores fundament til et sundt og trygt børneliv, da det er med til at skabe forudsigelighed og dermed tryghed til at kunne udvikle sig, så det er et bevidst valg hos os, det at have en fast struktur. Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i det enkelte barns hverdag og øjeblikket. Vi tilpasser og justerer aktiviteten til barnet ud fra det barnet signalerer, derudover er vi i dialog med barnets forældre om dagens signaler og udgangspunkter, så forældrene kan bakke op om det i hjemmet.

Vi sidder med sangkufferten, medarbejderen er opmærksom på hvem der har brug for en beroligende hånd. Der bliver brugt sproglig guidning og tegn og visuel støtte undervejs. Forudsigeligheden ved det kendte giver tryghed og et udviklende læringsmiljø i dette børnefællesskab.

I Legehuset HulaHop reflekterer vi undervejs i aktiviteterne og efterfølgende. Vi er i dialog med det øvrige pædagogiske personale og forældrene. Derudover evaluerer vi undervejs og efter en endt emneperiode. Vi evaluerer og dokumenterer i en SMITTE-model.

Måden vi **samarbejder med forældrene om børnenes læring** på er via daglig dialog. Vi vil gerne arbejde på at skabe et trygt miljø, hvor samarbejdet er et gensidigt troværdigt samarbejde, hvor begge parter taler ud fra et forskelligt grundlag og er nysgerrige på hinandens ideer og forskelle og hvor der er tillid til at de voksne. Forældrene taler ud fra de oplevelser de har med barnet i hjemmet, og de øjeblikke de er sammen med barnet ved aflevering og afhentning her i legehuset HulaHop. Personalet taler ud fra deres pædagogiske vurderinger, observationer og kompetencer – dermed sikrer vi os at vi har alle vinklerne med i forhold til det enkelte barn i samtalen med forældrene.

Alle personaler kommunikerer med forældrene i større og mindre grad. Vikarer kan også få til opgave at videregive en information. Alle børn i Legehuset HulaHop har en primær kontakt pædagog, som har det overordnede pædagogiske ansvar for kommunikation mellem os og familien. Alle personaler samarbejder omkring barnets hverdag og ved stuemøder, p-møder, forældresamtaler og pædagogisk dag drøftes personalets observationer og vurderinger og laver tiltag ud fra det.

Vi taler til hverdag med forældrene om barnets dag eller forældrene kan orientere sig på dagssedlen, hvorpå der hver dag står noget om dagens indhold i både vuggestue og børnehave. Derudover tilbydes der samtaler ved 3 måneder efter opstart af vuggestue/børnehave, ved 2 år, afslutning af vuggestue/børnehave ved sprogvurderinger og efter behov. Vi afholder årligt forældremøde og generalforsamling. Vi orienterer via nyhedsbreve, vi holder arrangementer ved jul, påske, sommer og vi har arbejdsdage.

For at opnå sammenhæng mellem forældre og os - så deres børn opnår læring, så ser vi forældrene som vigtige samarbejdspartnere. Vi lytter og spørger indtil det forældrene giver udtryk for og samtaler med dem om vores observationer og vurderinger. Derfor er det vigtigt at forældrene har tillid til os og vores arbejde med deres børn. Dette gør vi ved at være oprigtige, ærlige, faglige og imødekommene. Vi kan fx tale med forældrene om en konkret observation eller ide, hvor vi gør forældrene medansvarlig til at få det til at lykkes. Fx: barnet kan låne den bog med hjem som samlingen omhandlede, så kan barnet profitere ved at samtale med sine forældre om bogens indhold, da barnet allerede kender den.

Legehuset HulaHop er en privat daginstitution. Det er bestyrelsen som har det overordnede ansvar for den daglige drift, men i tæt samarbejde med den pædagogiske leder og det øvrige personale i huset. Det

pædagogiske personale samarbejder på tværs med andre faglige instanser. Vi samarbejder bl.a. med PPR, både ved hverdagsituationer og ved børn som vi vurderer, er i en udsat position. **Børn som er i udsatte positioner**, kan have behov for en særlig indsats. Dette initiativ udarbejdes af personalet og barnets forældre.

Det er vores vurdering, at alle børn kan have brug for særlig omsorg/opmærksomhed i en periode. Nogle perioder er korte og håndterbare, andre er mere komplekse. Ved de komplekse kan personalet gøre brug af PPR (pædagogisk/psykologisk rådgivning eller tidlig indsats og opsporing, hvor personale og forældre drøfter barnet og tiltag.

Vores holdning til børn som er i udsatte positioner, er at der skal være plads til alle. Alle skal føle sig som en del af et eller flere fællesskaber. Vi tilpasser hverdagen så alle børn kan være med - med hver deres udgangspunkt. Men hvis vi i samarbejde med forældrene skønner, at barnet ikke trives og ikke er i udvikling, vil vi i samarbejde med PPR og forældre drøfte alternative pasningsmuligheder. Når vi udarbejder en SMITTE-model har vi i Legehuset HulaHop valgt at indføre I i SMITTEN. I står for inklusion, og på denne måde sikrer vi os at vi forholder os fagligt til børn i udsatte positioner.

Vi arbejder med at forebygge/tidlig indsats - så barnet ikke føler sig udsat eller ikke føler sig som en del af fællesskabet. Nogle børn har brug for pauser/hvile/sove mm. Børnene har forskellige udgangspunkter, personligheder, nogle har fysiske/psykiske begrænsninger. Vi tager afsæt i det enkelte barns zone for nærmeste udvikling og er i tæt samarbejde med forældrene. Vi er opmærksomme på alle børn, via hverdags samtaler med det øvrige personale, stuemøder, observationer, at vi er et lille sted, via sprogvurderinger, personalemøder og evalueringer. Vi sikrer os det ligeledes ved, at vi har inddelt børnene så hver enkelt har en kontaktpædagog. Vi skaber en tryk hverdag for alle børn, men for de børn som har brug for ekstra indsats kan personalet bl.a. forberede barnet til hverdagens struktur eller aktiviteter, verbal guidning, visuel guidning, aktiviteter i små grupper, pauser i hverdagen, skærme fysisk af for forstyrrelser, fast siddeplads mm.

Ved støtte fra PPR indgår støttepersonen mest muligt i barnets dagligdag, ved gruppe aktiviteter, samling, kreative aktiviteter og støtter barnet heri, men barnet støttes også i sin personlige udvikling særskilt. Målet og tiltagene er drøftet af PPR, forældre og personale.

Når børnehavebarnet får den alder, hvor skolen er næste skridt på vejen, har vi en særlig inddeling i børnehavegrupperne, og er i tæt dialog med forældrene omkring krav/forventninger/modenhed mm. Denne dialog tages både i hverdagen, men forældrene inviteres også til et møde hvor kontakt pædagogen kan præcisere barnets hverdag og hvad der skal arbejdes med i tiden op til skolestart, ydermere laver vi en 5 års sprogvurdering. Vi taler ud fra de 6 kompetencer som Syddjurs kommune følger. Efter efterårsferien starter vi den ældste børnehavegruppe op som en skolegruppe, for at skabe **sammenhæng til børnehaveklassen**. Det betyder, at til samling og efterfølgende samt frokost er "skolegruppen" for sig med en voksen. Her bliver der arbejdet med skoleparathed. Børnene får alderssvarende opgaver, der bliver gradvist stillet større krav og vi har større forventninger til dem.

Gruppen arbejder bl.a. med emne som: kapitel bøger, tal, bogstaver, rim og remser, sprogvurderingens repertoire, "hvem er jeg", relevante temaer for gruppen; fx følelser og selvhjulpethed generelt.

Børnene får også mere ansvar; alene-tid på legepladsen i små grupper, fremviser Lucia, øver skuespil som vises for forældrene, laver mål med børnene – men med en naturlig og legende tilgang til barnet og aktiviteterne. Der bliver sat ekstra fokus på den gode omgangstone, vedholdenhed, robusthed, behovsudsættelse, nysgerrighed og automatisering, da disse kompetencer er noget Syddjurs Kommune arbejder ud fra. Børnene i skolegruppen er naturligvis en del af hverdagen med de øvrige børn resten af tiden, da vi ved børn også er rollemodeller og at børn imiterer børn.

Vi afholder møder med skolen og forældrene i tiden op til skolestart. Vi besøger SFO og den anden børnehave som er i byen. Herudover sender vi et personale med op på i skolen de første par uger, for at give den tryk overgang de behøver for at kunne udvikle sig til kommende skoleelever. I legehuset HulaHop har vi lavet en særskilt SMITTE-model for at præcisere og dokumentere skolegruppen. Vi følger også Syddjurs Kommunens "overgangs materiale" hvor overgangsfaserne fra fødsel til skoletilbud er tydeliggjort. En formaliseret overgang.

Måden vi **inddrager lokalsamfundet** på, er ved at benytte de omkringliggende muligheder. Vi benytter aktivt naturområderne, legepladserne, parken, multibanen ved byens idrætsforening, skoleskoven, FDF-huset, solgården og private haver. Disse steder kender børn og voksne godt, og det er interessant af følge naturens udvikling på disse ture, stimulere kroppens sanser og muligheder samt give børnene en tryk oplevelse uden for Legehuset HulaHop. Ydermere bruger vi de lokale indkøbsmuligheder, vi tager på besøg i byens anden børnehave og i skolens SFO. Vi samarbejder med kirken ved særlige højtider, og hjælper ofte til med at udsmykke kirken med børnenes personlige præg. Vi gør også brug af husets forældrekompetencer, og kan finde på at opsøge: håndværkeren, jægeren mm, hvis vi tænker deres kompetencer er noget vi vil være undersøgende på sammen med børnene. Ydermere handler vi lokalt, vi har lavet en forældrefolder/reklamefolder, der er en artikel fra os i det lokale blad-som omhandler det nyeste vi er optaget af.

Hvert år er der et lokalt arrangement for hele byen, hvor alle kan møde op med en bod af forskellige arter. Der er et nyt tema for arrangement hvert år, og Legehuset HulaHop er repræsenteret. Det er primært bestyrelsen og den pædagogiske leder som er aktivt deltagende denne dag, men personalet er også deltagende. Legehuset HulaHops bod er en informations bod, hvor der også er kreative muligheder.

Syddjurs kommunes biblioteket har en leveringsservice, og de kommer ca. 6 gange om året og bytter bøger, derved får vi ofte nye og interessante bøger. Derudover kan vi altid få hjælp til bøger som omhandler div emner vi har her. Vi låner også sprogkufferter og andre materialer derfra, som vi anvender sammen med børnene f.eks. ved emner, samling, fokus på sprog, osv.

Arbejdet med det **fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø** i Legehuset HulaHop, er på spil, når vi er tætte og nærværende med børnene. Vi prioriterer at være i børnehøjde, at være legende, være inspirerende, at være nysgerrige sammen samt at være opmærksomme på børnene og deres tankeprocesser. Vi vægter opdeling af børnene i løbet af dagen, da vi ved små grupper giver størst udbytte af nærvær, læring og udvikling. På denne måde sikrer vi alle børn kommer til orde, bliver set i aktiviteterne, tilpasses zone for nærmeste udvikling for det enkelte barn og alle bliver inkluderet på deres måde. Ligeledes iagttager vi den udvikling det enkelte barn gennemgår i den pågældende aktivitet.

Vi er opmærksomme på den visuelle støj; hvad motiverer børnene til dialog, interesse og læring. Men også hvordan børnenes kreative sysler pynter rummene, ud fra et perspektiv om, hvad der giver mening. Børnenes kreationer har værdi for os alle, og kreationerne er med til at skabe et hus, som er personligt, hyggeligt og tiltalende. Børnene oplever på denne måde også ejerskab i huset/hverdagen.

Derudover er vi et hus som har øje for et sundt indeklima, lys, hygiejne, støj og at rummene samt legepladsen inviterer til leg og lyst til udvikling. Vi er opmærksomme på stemningen i huset, nye i huset skal gerne kunne fornemme, at man er velkommen, tonen er optimistisk og rolig og atmosfæren er tryk og imødekommende.

I indgangspartiet er der ofte udstilling. Denne udstilling bærer præg af det vi er optaget af. Fx: i en eventyrs periode kan der være genstande/kreative sysler som giver anledning til dialog mellem børnene og deres forældre.
--

Vi tænker over hverdagens processer, og kollegialt vægtes det højt, hvordan tonen er over for hinanden og en tryk tone overfor børnene. Børnene spejler sig i os, og vi er børnenes rollemodeller.

I det nedenstående vil vi beskrive, hvordan vi i Legehuset HulaHop arbejder med de seks læreplanstemaer. Vi tænker, at de seks læreplanstemaer går hånd i hånd med hinanden og vi ser temaerne i én sammenhæng og i et samspil med hinanden. Vi har for øje i hvert emne, som vi beskriver i en SMITTE-model, at sikre at alle læreplanstemaer bliver berørt, og vi sikrer ydermere, at de to pædagogiske mål som der er for hvert læreplanstema, er opfyldt, da de pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø på den ene side og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse på den anden side.

Dvs. vi arbejder med det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer ved vores emneuger, hvor huset har et fælles udgangspunkt, men naturligvis også i vores generelle tilgang til de pædagogiske aktiviteter, der er i løbet af hverdagen.

...

Alsidig personlig udvikling:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - o Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
  - o Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

For det pædagogiske personale i Legehuset HulaHop handler dette tema bl.a. om at møde barnet lige der hvor det er, og føre barnet videre til nærmeste udvikling på en nærværende, tryk, anerkende og ligeværdig måde. Personalet møder børnene i øjenhøjde, vi sikrer at alle børn - uanset alder, køn m.m. bliver udfordret ud fra zonen for nærmeste udvikling. Her bliver barnet mødt af voksne, som er opmærksomme på at tilpasse udfordringer, være inspirationskilder, at de voksne har tålmodighed og at de voksne skaber medindflydelse for barnet. Dette gøres bl.a. for at sikre alle børnene får en følelse af at høre til i Legehuset HulaHop, at de har en værdi og en betydning i sig selv og hverdagen, samt at de har indflydelse på egne muligheder, identitet og selvværd. Vi tænker at det enkelte barns muligheder, skal styrkes positivt, for at få et stærkt jeg. Sammen med forældrene kan vi være med til at skabe denne personlige udvikling for barnet, da vi kender barnet. Vi kender dets ressourcer, svagheder, muligheder og vi samtaler indbyrdes undervejs, så vi sikrer barnet bliver mødt respektfuldt og med fælles forståelse for kerneopgaven.

I Legehuset HulaHop arbejder vi ofte i små opdelt grupper. Dette ud fra den tanke at vi bedre kan favne det enkelte barn, når barnet er i en sammenhæng som giver mening. Grupperne kan tænkes ud fra alder, interesse, kompetencer, køn mm. Vi oplever børn som profiterer ved denne metode, og vi fortsætter med dette særligt ved planlagte pædagogiske aktiviteter, samling og spisning.

...

Social udvikling:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - o Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
  - o Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Legehuset HulaHop tænker vi barnets sociale udvikling som værende en kompetence som konstant er i udvikling, og vi arbejder systematisk på at barnet oplever at høre til/være en del af et fællesskab. Det er både fællesskaber som er voksen styrede, men ydermere også fællesskaber som barnet selv er opsøgende på. Vi oplever børnene tage del i mange forskellige fællesskaber igennem hverdagen hos os. Nogle er store andre små, nogle børn er på sidelinjen i legen - men børnene fornemmer at høre til. Senere i legen eller når barnet føler sig robust nok til det, så deltager det også aktivt i det store fællesskab. Det pædagogiske personale har øje for store/små fællesskaber, inklusion og arbejder aktivt, i samspil med forældrene, om dette. Som nævnt tidligere opdeler vi ofte børnene i små grupper, og også her handler det om at kende børnene godt, så opdelingen giver mening og mulighed for positiv udvikling. Børnene spejler sig i hinanden – og i de voksne – og derved får de en fornemmelse for det de kan og det andre kan, de oplever vi har forskellige udgangspunkter og de oplever at have en relation - en ven. Vi er opmærksomme på om alle børnene har en ven. Vi laver målrettet arbejde så barnet oplever en følelse af at være en del af et fællesskab, og er medskaber til at få opbygget et venskab/fællesskab. Vi oplever, at alle børn har en plads i fællesskabet.

Det pædagogiske personale anerkender barnets følelser ved at se, mærke og fornemme barnet, vi italesætter oplevelsen følelsesmæssigt over for barnet, men også overfor de børn som er tæt på barnet, og vi justerer os efter det. Vi arbejder på, at barnet får en oplevelse af at blive forstået sprogligt, følelsesmæssigt og empatisk. Det kan være svært for mange børn at kunne sætte sig i den andens sted, men vi oplever, at når de voksne er rollemodeller, og italesætter det børnene oplever, ser vores ansigtsudtryk, og hører hvordan vi samtaler med hinanden, så smitter det positivt af. Vi forsøger at have større fokus på de positive følelser end de negative, da vi tænker ”man bliver det man hører”. Ydermere tænker vi barnets robusthed også er en væsentlig del af den sociale dannelse. Da vi er et lille sted, og derved kender børnene godt, så ved vi også hvordan børnene trives, og hvem der skal skubbes lidt til ift. robusthed. Vi arbejder aktivt på måden man begår sig, hvordan man siger til/fra og hvordan man kommer igennem en konflikt på en positiv måde.

Det er de voksne som har ansvaret for det pædagogiske arbejde i hverdagen, og det er de voksne som skaber rammerne, da det skaber forudsigelighed og tryghed for børnene, men børnene har mulighed for medindflydelse på hverdagen hos os, de kan tage medejerskab, har demokratisk medbestemmelse og de kan bidrage til hverdagen.

...

Kommunikation og sprog:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at alle børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov, og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Når det pædagogiske personale arbejder med kommunikation og sprog både i vuggestuen og børnehaven, er vi opmærksomme på alle børns sprog. Vi oplever alle børn har et sprog og forsøger at gøre sig forståelige enten verbalt eller nonverbalt. Det er meget individuelt hvad barnet kan, og det pædagogiske personale bruger forskellige strategier til dialogen. Ved de yngste handler det meget om det impressive sprog, kropssproget og tegn til tale, med tiden bliver det mere ekspressivt. Både i vuggestue og børnehave er vi bevidste om at ord skaber virkelighed og forståelse for sig selv og hinanden. Personalet sætter ord på det der sker i hverdagen omkring barnet i de daglige rutiner og i børnenes lege. Vi vægter både de følelsesmæssige begreber og tanker, sætter ord på handlinger, det vi ser og sætter ord på det vi oplever igennem dagen, vi guider handlinger sprogligt og vi skaber nye forbindelser til nye ord. Når vi har emne perioder, har vi i hele Legehuset HulaHop fokus på det samme, og derved lærer børnene nye ord, forklaringer, samtaler og de oplever at alle de voksne kender til det samme, og derved kan følge op sprogligt fra dag til dag. Vi er bevidste omkring, at de voksne er rollemodeller, og vi er tydelige i dialogen med barnet. Vi samtaler i et tempo barnet kan følge med i, vi kender barnets zone for nærmeste udvikling og skaber udvikling derfra, herudover er vi tydelige og har øjenkontakt med barnet i dialogen. Vi bruger forskellige teknikker til kommunikation og sprog; bl.a. dialogisk læsning, læse-leg, rim og remser, tegn tiltale spil, læser og synger, laver sproglige gentagelser, laver mundmotorik samt illustrationer for at tydeliggøre handlinger/aktiviteter, bevidsthed omkring turtagninger i dialogen. Vi er opmærksom på de fem turtagninger i dialogen, betydningen af HV- spørgsmål og naturligvis en viden om at alle børn lærer forskelligt og i forskellige tempi. Der bliver skrevet på info-tavlen hver dag, så forældrene kan støtte op om den sproglige del i hjemmet, når de læser beretningen for dagen. I Legehuset HulaHop anvender vi Rambøll materialet til sprogvurderinger, så vi kan følge barnets sproglige udvikling, og vi har altid mulighed for at kontakte kommunens sprogkonsulenter ved spørgsmål. Sprogvurderingerne sikrer os, at vi kommer omkring alle børns sprogligeudvikling og dermed er opmærksomme på eventuel særlig sproglig indsats.

...

Krop, sanser og bevægelse:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelse, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Legehuset HulaHop stimuleres og inspireres børnene til at bruge kroppen, at kende kroppen og have bevægelsesglæde. Hos os har vi et motorikrum som inviterer til fysisk aktiv leg og bevægelse indenfor grovmotorikken. Rummet er højt til loftet, med lysindfald og med forskellige puder, madrasser og klatre muligheder, og særligt her får børnene mulighed for at mærke den vilde motoriske leg, lære egen styrke, mod og grænser samt fornemme vennernes. Motorikrummet bruges både af børnene i vuggestuen og børnehaven, derudover inviterer de øvrige rum til forskellige motoriske udfordringer. I krea-rummet bliver det finmotoriske udforsket, alle rummene kan ændres til en forhindringsbane og sansebane, nogle rum er stillerum og børnene kender rummenes funktioner. Indretningen i rummene giver anledning til at barnet skal have lyst til at bruge rummets muligheder, de skal vise hvad barnet kan i rummet, rummene har personlige udtryk af børnenes kreative tiltag. Det pædagogiske personale har en fornemmelse for hvad der er visuel støj, hvad der giver mening for dagen og hvad der inspirerer børnene til leg og deltagelse. Derudover er barnets zone for nærmeste udvikling også i spil, når vi taler og arbejder med krop, sanser og bevægelse. Ydermere sætter vi ord på hverdagens motoriske tiltag - særligt ved samling og emneuger, hvad er kroppen for en størrelse, hvad kan vi, hvad kan man øve, hvordan ser den ud, hvad kan man lide m.m. Vi bruger også legepladsens og byens naturlige muligheder for at understøtte bevægelse, vi er opmærksomme på at få brugt kroppen aktivt ud fra de 18 grundbevægelser, og at få sanserne stimuleret. Vi ser bevægelse som en del af hverdagen, hvor alle børn får brugt deres krop, på en legende og motiverende måde, og hvor de også oplever hviletid. Hviletid er noget barnet ofte selv fornemmer behov for, ellers er det pædagogiske personale opmærksomme på dette, og får skabt rum for dette. For at børnene får bevægelsesglæde, er vi foregangsmænd/kvinder, de voksne er med - vi er rollemodeller, og vi viser vejen for kroppens muligheder. På denne måde kan barnet spejle sig i os og de øvrige børn og få lyst til at forsøge. Vi oplever børnene have stor lyst til at bruge kroppen aktivt, og vi sætter ind - sammen med forældrene - hvis vi oplever der skal en særlig indsats til. Vi tænker motorik er med til at skabe forbindelse mellem sprog og barnets sociale udvikling, og at legen har en afgørende faktor for den positive udvikling af krop, sanser og bevægelse. Ydermere ved vi, hvor stor betydning det har for bl.a. barnets selvtillid når ting lykkes, derfor er personalet særligt optaget af selvhjulpethed og arbejder med det dagligt. Vi tænker, at når barnet har tillært sig en færdighed og den er blevet automatiseret, så har bedriften lagret sig og barnet kan derefter bruge energi på noget nyt.

...

Natur, udeliv og science:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Legehuset HulaHop har børnene en fornemmelse af udelivet allerede fra de er helt små. Børnene er ofte meget ude - i alt slags vejr - og vi oplever børn have lyst til at være nysgerrig og have interesse for at opleve naturens muligheder. Det pædagogiske personale er rollemodeller og træder ud i vejret med lyst og overtøj

som afspejler årstiden. Vi følger årets gang, og bringer naturen ind, både det levende og naturmaterialer. Vi har bl.a. fulgt og passet haletudser, vandrende pinde, snegle og set deres udvikling. Vi er undersøgende og nysgerrige på naturens muligheder sammen med børnene, vi bruger naturen som den inviterer til; er opsøgende og nysgerrig på de 4 årstider, leg udenfor, materialer fra naturen og bruger naturen som en motorisk og kreativ legeplads. Det pædagogiske personale skaber en nysgerrig tilgang til udelivet; Hvad kan vi finde under træstubbene, hvor lever muldvarpen, hvordan bliver vandpytterne større, hvor kan man gå i læ og søge ly, hvad kan spises, hvad kan vi skabe af forråd... og meget mere. Vi anvender bål, forstørrelsesglas, insekthoteller, net og glas når vi er undersøgende. På bålet laver vi et supplement til frokostmadpakken; Gerne noget som børnene har været med ude og finde og klargøre til måltidet, og derved følger processen dertil. Når børn og voksne er uden for Legehuset HulaHop og udforsker naturen og udelivet, så vælger vi at bruge lokalområdet og dets muligheder. Vi kan tage til sportspladsen, grusgraven, skoleskoven, private haver, klub-området, parken mm. Når vi er ude, handler turen ofte om, hvad vi kan finde, bringe med hjem, og anvender det gerne i kreative processer. Vi har også en opmærksomhed på hvordan vi passer på naturen, og deltager i Naturfredningsforeningens tiltag om affaldsindsamling. Vi arbejder med respekt for dyr og planter, som en naturlig del af hverdagen.

Hverdagen bliver også brugt på at udforske nye ting og undersøge forskellige forhold. Vi er tit i det kreative hjørne hvor vi er nysgerrige på former, farver, let/tung, sne/vand, størelser, flyde/svæve, talbevidsthed, brug af I-PAD, musik og andre medier. Ex: Vi laver små både af ispinde eller papir, tager dem med på tur, og ser om de kan flyde og snakker om hvad er det, der gør, at nogen flyder og andre synker. Vi prøver, om andre ting vi finder i naturen, kan flyde – blade, sten, jord. Vi har lavet små forsøg med at fryse vand til isterninger, mærket at de er kolde og set hvordan de smelter i hånden, at de smelter hurtigt i varmt vand og langsomt i kold vand. Vi tager udgangspunkt i børnenes nysgerrighed og med udgangspunkt i deres zone for nærmeste udvikling udforsker og eksperimenterer vi sammen.

...

Kultur, æstetik og fællesskab:

- De to pædagogiske mål for læreplanstemaet:
  - Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
  - Det pædagogiske personale skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere, og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

For det pædagogiske personale i Legehuset HulaHop tænker vi, at alle børn har ret til at deltage i fællesskaber på lige vilkår med sine venner. I fællesskabet er der fokus på at alle har en værdi i sig selv og med sin egen form for deltagelse. Personalet sikrer via pædagogiske aktiviteter og observationer, at alle børn er med. Vi gør plads til den enkelte og skaber rum for alle børn, så de oplever at lykkes og have del i fællesskabet. Vi italesætter forskelligheder sammen med børnene, så de oplever, at det er ok - at være som man er. Vi skaber en bevidsthed om, at der er flere forskellige kulturer, normer, kompetencer og at vi ser

forskellige ud. Børnene er nysgerrige på hinanden, og udviser forståelse for, at vi er forskellige. I Legehuset HulaHop er der bl.a. sange og sanglege for at åbne op for fællesskabet, og mulighed for at klæde sig ud og få ansigtsmaling på, og derved kunne sætte sig i en anden rolle. Vi er i kreative processer, og udsmykker huset med produkterne og andre materialer som bl.a. giver æstetisk og personligt præg, og vi viser herudover, at vi sætter pris på børnenes kreative sysler. Vi har en opmærksomhed på, at alle er nysgerrige på dagens processer og tager ejerskab overfor produktet, og at barnet fornemmer sammenhængen mellem processen og produktet.

Her hos os vægter vi de danske traditioner og normer. Vi holder påskefrokost, Sankt Hansfest, juletræsfest, julefrokost, fastelavn og halloween m.m. sammen med børnene. Vi oplever at børnene ser frem til traditionerne, og vi kan fornemme på børnene at de med glæde husker traditionerne fra år til år. Personalet inspirerer børnene til at forstå sammenhængen ved at have særligt fokus på højtiden i perioden op til. De voksne er opmærksomme på at alle børn er deltagende, og at de får det optimale ud af det ud fra barnets zone for nærmeste udvikling. Ydermere har vi i Legehuset HulaHop andre traditioner såsom; skolebørnenes teaterforestilling, Luciaoptog, bål dag, samlinger, kirkebesøg, bedsteforældredag, mm.